

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetés-díjak és reklamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGETES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A november 11-ki gyűlés.

Ily cím alatt küldetett be hozzánk az alant egész terjedelmében közölt érdekes cikk, mely reflektálva a lapunk f. évi 92-ik számának élén megjelent cikkünkre, a kérdéses megyei közgyűlés eseményeit e cikkünktől sokban eltérőleg veszi bírálat alá. Távol lévén attól, hogy az ellentétek kizárása által az egymást megértés üdvös útját nehezítsük, — szíves készséggel adunk tért azoknak lapunk hasábjain. A cikk ime ez:

(R.) Engedje meg t. szerkesztő ur, hogy a 11-ki közgyűlésről én is elmondjam vélekedésemet.

A gyűlés határnapjáról értesítve nem lévén — a meghívó valószínűleg Pestre küldetett — a gyűlésben részt nem vehettem. De az nap a „Békés”-ben olvasván, hogy a bizottmány összegyűlt, a déli vonattal átrándultam, hogy az eredményt mielőbb megtudhassam.

Megérkezvén — én is képpel kezdem, mint a 92. sz. (?) írója — a megyeházát sűrű füstfellegben találtam. Ott csata van, gondolám.

S valóban a gomolyból izgult alakokat láttam kibontakozni, a harci szerencsét arcaikról olvastam. Némelyek arcáról öröm sugárzott — ezek a győztesek voltak; másokén bosszuság, harag ült s ökleikkel visszafenyegető távoztak — ezek a legyőzöttek voltak.

Mire nekem, tudja-e szerkesztő ur, mi jutott eszembe? azon végzeteljes csata, melyről Segur, az 1812. francia hadjárat classicus írója azt mondta: hogy sötét füstje ama komor jövőt jelképezte, melynek ama csata előidézője volt. Értem a smolenszk-it.

Mert én a 11-ki harcot szintén végzeteljesnek tartom s azért, hogy vivotott igen sajnálom az ügyért is — az abban győzött kisebbségért.

Az ügyért miért? nem részletezem, eleget irtam a pártharcok balkövetkezéseiről a megyében.

Kontra elmondom miért sajnálom ezen intermezzót, mert én annak tartom — a megyebeli kisebbségért.

En t. i. avval a véleménnyel tartok, miszerint a kisebbségeknek minden befolyástól megfosztása jogtalan, igazságtalan és a küzügyekre nézve hátrányos, sőt veszélyes, következésképen, hogy ott, hol a többség abszolút uralmat gyakorol a kisebbség felett, szabadság, egyenlőség nem s így haladás se lehet.

De hogy a többség a kisebbség iránt méltányos legyen, ez talán első sorban a kisebbség magatartásától függ; óvakodnia kell nevezetesen a kisebbségnek minden provocatiótól — a pártgyarapítás loyalis eszközeit nem tartom provocatióknak — óva-

kodnia kell az önként kínálkozó pillanatnyi előnynek is, ha nem elvről van szó — kizsákmányolásától. Mert ha provocál, ha az olykor kínálkozó alkalom csábjának elment állni nem tud, ha követendő kisebbségi oportunit politikáját egy izolált győzelem mámoráért compromittálja — úgy az a kisebbség a többség által befolyásától okvetlenül meg fog fosztatni.

Én óhajtom, hogy megyénk deákpárti részének, mind a tanácskozásokban, mind a közszolgálat előnyeiben hatása, része legyen, ha kisebbségben van is nálunk, az megilleti őt, ahhoz joga van. De része csak úgy lesz, ha az imént kifejezett feltételt szem előtt tartja.

S kérдем: hű volt-e kisebbségi politikájához a 11-ik gyűlésen tanusított magatartásában?

Azt tartom nem. Elhagyta magát a váratlan alkalom csábjától ragadtatni, a mit annál kevésbé kell vala tennie, mert tudta, hogy a meghívás hiányosan történt, a min részéről úgy segített, s ezt tennie jogában állott — hogy pártfeleit privata diligentia külön figyelmeztette, én legalább annak tulajdonitom, hogy míg az ellenzék oly gyéren jelent meg, a másik részen oly egyének is láthatók voltak, a kik a gyűléseket látogatni nem szokták.

Azt mondja(?) miért nem tett az ellenzék közvetítő ajánlatot. Igaz, tehetett volna, én heveskedését nem helyeslem, de miután nem tett, elég ok volt-e az arra, hogy a deákpárt kisebbségi politikáját compromittálja, elég ok volt-e az arra, hogy ugyanazt tegye az ellenzék ellenében, a miért azt máskülönbén vádolja; ellenkezőleg az oportunitás, sőt többet mondok, tekintve a meghívók hiányosságát, a loyalitás nem azt tanácsolta-e, hogy ő a véletlen többség, tegyen közvetítő ajánlatot..?

Azt tartom, ha ezt teszi a deákpárt, önmagának is igen jó szolgálatot tesz vala, de a közügynek is minden esetre értékesbet, mint — hogy azt a választást, úgy a mint, coute qui coute megejtette, különösen most, a megyei újraalakulás előestéjén, azon újraalakulásán, mely a deákpárti többség műve, annak békés keresztülvitelét tehát épen a megyebeli deákpártnak kell vala szem előtt tartania.

Hogy most mi fog történni, én attól tartok az a mi nem kívánatos: repressaliák.

Egyébiránt remélem, még se. Felteszem a megyebeli ellenzékéről, hogy a megye javát muló hevélyeknek fel nem áldozza, annyival inkább nem, mert meggyőződtem, hogy a 11-ki győzelmet a deákpárt nem egy higgadt tagja is nem helyesli.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése nov. 17-én Napirend: A telepítvényesekről szóló törvényjavaslat tárgya-

lásának folytatása. A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök bemutatja a beérkezett irományokat. — Nemes János gróf benyújtja választási jegyzőkönyvét. Az igazoló bizottsághoz utasítatik. Gróf Bethlen János előad a VI-ik bíráló bizottsághoz jelentését adja be Rónay János torontálmegyei képviselő választását illetőleg. A bizottság a választás tárgyában vizsgálatot javasol, s ennek eszközésére Turcsányi Ede bizottsági tagot küldi ki. Turcsányi az esküt azonnal leteszi a ház előtt. Ordódy Pál előadó olvassa az igazoló bizottság jelentését, mely szerint Szilágyi Dezső a szokott 30 nap fentartásával igazoltatik. Szögyény L. előadó a kérvényi bizottság jelentését mutatja be Pest városának az iparjavaslat két szakaszát illető kérvényére vonatkozólag. Pejacsevich miniszter felel Irányinak a horvátországi gyűlés elnapolását illetőleg beadott interpellációjára: Noha ez ügy horvát-szlavon-dalmát autonomügy, mégis felel: Az elnapolást nemcsak ő, de az összes kormány tanácsolta; a felségnek elvitázhatalan jogja van az országgyűlést elnapolni, a közös horvát-magyar ügyek elintézése a közös országgyűlésen nem szenved hátrányt. Végül ünneplyes óvást tesz a horvát-szlavon-dalmát autonom ügyekben netán történő avatkozás ellen. — Pejacsevich képviselőnek ezirányban tett indítványára a horvát országgyűlésen fog válaszolni. (Helyeslés jobbról.) A feleletet a többség tudomásul veszi. Felvétetik a napirend. Zsedényi nem fogadhatja el a telepítvényesek megváltásánál az állami közvetítés eszméjét. Pártolja a közp. bizottság jelentését, mert az államhitelt megingatni nem akarja. — Lónyay gróf: Helyesli a pénzügyminiszternek tegnap kifetett nézeteit. Ő az hiszi, hogy az állami közvetítés eszméje nem helyes és sokkal célravezetőbb volna az, ha az állam az érdekelt felek közötti hitelműveletet támogatja és elősegíti. — Kerkapoly Károly: E §-t a központi bizottsághoz visszautasítani kívánja bővebb tárgyalás végett. Elfogadtatik. A 7., 8., 9-ik §. változatlanul elfogadtatik; a 10-ik §, miután a 6-dikkal összefüggésben van, függőben marad. — A 11. §, miután Tittler úgy Tancsics módosítványai elvették, a közp. bizottság szövegezésé szerint fogadtatott el. — A 12. §-hoz Várady, Komény Mihály nyujt be módosítást; Huszár Imre felfüggesztetni kívánja e szakaszt is. A §. Várady Bittó által is elfogadott világosabb szövegezésében fogadtatik el. Végül még annyit emlíünk fel, hogy a további szakaszok a központi bizottság szövegezését lényegtelenül változtató módosítványokkal fogadtattak el. A függőben hagyott §§-ok a központi bizottsághoz utasítottak, hol a miniszter a megígért szükséges felvilágosításokat és indítványokat fogja tenni.

Oszták dolgok.

A lengyelek bécsi értekezletén az elnökséget Ziblikievicz vitte; részt vett 24 képviselő, köztük Sapiha herceg (a lengyel landesmarschal) és Grocholszky minister. Határozata eddigelé csak egy

van az értekezletnek, az, hogy Andrással csak közvetve Grocholszky útján érintkeznek. Elvi megállapodások várhatók. Az értekezlet állítólag határozati- és törvényjavaslatokat készít, melyek a reichsrát elé fognak terjesztetni. Andráss gróf részvételét Kellersperg megbuktatásában határozottan tagadják a bécsi lapok. Az eltérés Andráss és Kellersperg közt csak igen jelentéktelen lett volna; ezek szerint Andráss ugyanis a pillanatot egy lengyel kiegyezésre igen alkalmasnak vélte; ő a lengyeleket könnyen véli kielégíthetni. A lengyelek állítólag készek az 1868-ki rezolúció több pontját jóval enyhébben fogalmazni stb.

A prágai föderalista gyűlés, nem a legszenvedésebben indul. A cseh patrióták összegyűltek ugyan Prágában, hol e pillanatban a Csehországban elrendelt közvetlen választásokról tanakodnak; de a részvét más országokból erősen alatta maradt a várakozásoknak.

Külföld.

Franciaországban újabb ismét a császárság emberei fejtenek ki nagy tevékenységet. A nemzetgyűléshez intézendő kérvényt köröztetnek s ügynökeik Bonaparte Lajos titkársága által aláírt bankjegyeket terjesztenek, melyek a császárság visszaállítása napján beváltandók. A francia radikális párt Gambetta lapjában kijelenti, hogy bizik Thiers őszinteségében s hitelt ad azon kívánságának, miszerint a köztársaságot megállapítsa. Thiers s új pártja közt egy program lett megállapítva, melynek pontjai a következők: 1. A nemzetgyűlés hamarabb Párisba tér vissza; 2. Amnestia fog adatni, mely habár nem lesz általános s teljes, mégis széleskörű leend, mely a commune vezéreit kizárja ugyan, de azért minden katonára kiterjed; 3. A köztársaság végleg kimondása; 4. Thiers négy évre a köztársaság elnökévé választatik, a mi körülbelül annyit jelent, hogy élethossziglan; 5. A nemzetgyűlés permanenciája a nélkül hogy ez kimondatnék. Lecomte és Thomas tábornokok meggyilkolási perében a haditörvényszék hét vádlottat halálra ítél.

Spanyolországban újabb válság tört ki. A csak nem régiben alakult Malcampo kabinetet a szabadelvűek s klerikalosok vállvetve igyekeztek megbuktatni. A cortes elnapoltatott, míg az új ministerium megalakul.

A „Times“ szerint a pápa a hatalmakhoz az apácák elüzése miatt tiltakozást fog küldeni, mert ezáltal a szentszék joga van megsértve.

New-Yorki lapok jelentik, hogy Brigham-Young az amerikai kormánnyal egyezkedni akar, hogy az ő s társai ellen indított üldözésnek vége legyen. Hir szerint az a terve van, hogy a soknejűség elleni tilalmat elismeri azon föltétel alatt, hogy Utah az unió államok szövetségébe főlvéssék. — Utahi hírek szerint az amerikai kormány Patrick tábornok alatt egy expedíciót szervez Brigham-Young elfogatása végett. Young pedig tizenegy kocsi s mintegy 100 fegyveres fődöze alatt dél felé hatad, s mint mondják, Mexikóban akar menhelyet keresni.

Legújabbak.

Bécs, nov. 20. Auersperg Adolf hg a császár által már fogadtatott és előterjesztette programját. 21-re Auersperg értekezletre hívta össze az alkotmánypárti képviselőket.

Bécs, nov. 20. Beust-bucsulátogatáson volt Rudolf koronahercegnél, Károly Lajos és Albrecht főhercegnél, s a hét végén új állomásra Londonba megy.

Bécs, nov. 20. Lónyay tegnap reggel ide érkezett s 11 órakor a császár által fogadtatott s 2 órakor délután volt a közös pénzügyministerium elfogadó termében e ministerium bucsutisztelgése. Lónyay magyar díszruhában jelent meg, s Reislein ministeri tanácsos a ministerium személyzete sajnálkozásának adott kifejezést a minister távozása fölött, s a minister tanusított jóakarataért kifejezett köszönettel azon kérelmet kötötte össze, hogy tartsa meg őket Lónyay új állásán is szíves emlé-

kében. Lónyay köszönetet mondott a támogatásért, melyet az itt egybegyűltek részéről tapasztalt, s azok működésére nézve megjegyzé, hogy működése a közös pénzügyministerium élén, legyen bár rövid, mindig jó emlékekben marad. — Ezután minden egyestől a legszívesebben szavakkal vett bucsut.

Bécs, nov. 20. Az „Öst. Corr.“ szerint a provisorium alatt Andráss áll a közös pénzügyministerium élén, a folyó ügyeket pedig Reislein ministeri tanácsos látja el.

Bécs, nov. 20. A „Presse“ egy sürgönyt hoz Berlinből, mely jelenti: A német munkásegylet kongresszusa ma egy nagy nemzeti munkásszövetség atapítását határozta el, melynek főcélja lenne, hogy a munkások szerény kíválmáinak elérése munkabeállítás nélkül történhessék. A kongresszus elítéli az internationale tulmesszemenő követeléseit.

Tessék tessék — most kezdődik!

Verik a nagy dobot — mert az előadás mindjárt kezdődik. Az előadás „nagy“ és „rendkívüli“ lesz, de ezúttal „fényes kivilágítás“ nélkül, mert fényes nappal megyen végbe reggeli 8 órától est 6 óráig. A művészek nagyban készülnek és sokat ígérnek; mert hiszen pénzbe nem kerül.

Azaz hogy — bocsánat! — bizony pénzbe kerül az. A meghívók néhány ezer példányban nyomattak ki az „Athenaeum“ nyomdájában, a nyomdászoknak pedig az a közös gyengéjük van más gyarló emberekkel, hogy isten nevében — még a balpártnak sem dolgoznak.

De hiszen az a pénz, a melyet a meghívók elkészítéséért fizettünk, dúsán fog kamatozni — így gondolkoznak a művészek. Legyen csak nagy publikumunk mint eddig, majd visszatérít nekünk ez a publikum a kiadást, nem pénzzel ugyan, hanem a mi ennél is értékesebb — voksokkal.

Mert ez a voks, ez nagyon keresett cikk napjainkban. A voks mindenért kárpótol, mert mindent magában foglal. Így például a ki országgyűlési követ, vicispán, szolgabíró akar lenni, ha sok voksa van — célt is ér. A ki pedig követ, alispán vagy szolgabíró, az tekintetes és nagyságos címet is nyer, s a mi nem utolsó dolog: még jó fizetést is tesz zsebre.

Az igaz, hogy a fényes címekkel és jó fizetésekkel holmi kötelességek is járnak, — hanem ez mellékes dolog. Szép Magyarországon alkotmányos élet van és szép Magyarországon nem mindenütt vallják azt, hogy a tisztet viselőnek az alkotmányos rend és a honpolgárok érdekében dolgozni is kell.

De a helyett, hogy ilyen „mellékes“ kitéréssekkel olvasóinkat továbbra is untatók, térjünk át az „előadásra“, vagyis inkább a „meghívóra“, mely immáron — mint megjegyeztük — néhány ezer példányban a közönség közé szórattott.

Lássuk: mi mindent mond ez a meghívó.

A megszólítás ez: Békésmegye(i) választó polgáraihoz! — De elmondjuk-e szóról szóra tartalmát? Minek, hisz mindnyájan olvastuk, s ha valaki nem olvasta volna, utaljuk a baloldali lapok akármelyik számának vezércikkére, a melyben hasonló nagy hangú periodusok és egetverő ígéretek naponkint bőséges mennyiségben találhatók.

A helyett tehát, hogy a Békésmegye határain belül, de lehet, hogy azon túl is nagy zajt ütött proklamációt szóról szóra idéznők, csak egy kis szerény böngészetet akarunk annak sorai közt tartani.

Először is apprehendálni látszik a proklamáció azt, hogy „míg a régi megye a törvényt és igazságot szabadon választott bírák által szolgáltatatta ki, az új megye megfosztva a bírói hatalom jogkörétől s így megcsontítva, egyedül közigazgatási hatóságot fog képezni.“

Hogy ez így van — az tény. A megye ezután nem fog választott bírái által igazságot kiszolgáltatni és csak a közigazgatással fog bibelődni.

Csak hogy az a kérdés már most először: jogosan történt-e, hogy a megyék kezéből az igazságszolgáltatást kivették s másodsor: helyesebb történt-e ez így?

A mi alázatos véleményünk szerint jogosan történt, mert az tette, a ki erre jogosítva van, t. i. a nép által szabadon választott országgyűlési képviselők törvényes többsége, és mert az igazságszolgáltatása az állam attribútuma.

És helyesen is történt, mert röviden megmondva: a megyék igazságszolgáltatásában nem volt köszönet és niucs ember széles Magyarországon, a ki azt állítaná, hogy a mi igazságszolgáltatásunk eddig jó volt és mást, jobbat ne kívánna. A ki nem hiszi, kérje meg akármelyik szőlőbali hazánkfiát.

Aztán meg természetes és emberi dolog az, hogy a választott bíró abban a tudatban, hogy maholnap valamelyik kortesvezér ki is teheti a szűrét, ha ő az igazságot nem mindig ott keresi, a hol a kortesvezér akarja — nagyon meginog az ő sziv-sugallta és törvényszabályozta igazságszeretetében.

Mert, ha az ember nagyon fél valamitől — pedig a családos, szegény választott bíró nagyon félti ám a betevő falatját — félelmében a kéket is sárgának látja.

Akár tetszik, akár nem — így van ez.

Mondja továbbá a proklamáció, hogy az új megye főispánja... az önkormányzat által fentartott közsabadságot könnyen elnyomhatja, s hogy a megyei intézmény oly szellemben alakíttassék meg, mely meggyőződésünkből eredő kívánságunknak lehetőleg megfelele.

Ez utóbbi kívánságot mi is osztjuk; csak hogy persze az okra nézve lehet különbség köztünk és a baloldal vezérférfiai között. Ugyanis a baloldali uraknak „meggyőződésünkből eredő kívánságunk“ bizonyosan az lesz, hogy az új megye szelleme baloldali legyen, míg a mi „meggyőződésünkből eredő kívánságunk“ az, hogy az új megye tekintet nélkül a pártszellemre olyan legyen, a mely a megye és a megyei lakosság anyagi és szellemi hasznát munkálja.

A mi azt illeti, hogy az új megye főispánja az önkormányzat által fentartott közsabadságot könnyen elnyomhatja, erre nézve csak annyit jegyzünk meg, hogy ha van joga a megyének saját dolgai felett határozni, ha nincs bilincs a száján, a szabadság érdekében szót emelhet, s így a szabadság szellemét minden időben ápolhatja s annak hirdetője lehet akadály nélkül — pedig mindezeket csakugyan megteheti, — akkor valóban nem értjük: miképen lehet az új megye a szabadság és önkormányzat elnyomója? Ezt csak az mondhatja, a ki a saját szabadságérzetében nem igen bizik.

De van még egy helye a proklamációnak, mely figyelmünkre érdemes. Az van mondva ugyanis, hogy „már az 1848 évi örök becsü törvények elrendelték a megyék új szervezését, annál fogva a balpárt is akarta azt rendezni, de csak is az 1848. törvények értelmében, t. i. a teljes jogegyenlőség alapján, mely a demokráciával össze nem férő előjogokat megszünteti.“

Tehát az bántja az urakat, hogy az új megyének bizottsági tagjai felerészben a legnagyobb adófizető lakosokból fog állani, s a bizottsági tagoknak csak felerésze választatik.

Ebben volna — szerintük — a jogegyenlőség megsértve.

Kérdjük azonban: valjon az, ki az állam által kirótt terhek tetemesebb részét viseli, kizárható-e méltányosan és a szent „jogegyenlőség“ alapján azon joggyakorlatából, mely joggyakorlatelvégre is abban culminál, hogy nem a leglényegtelenebb közterhek, minő például a megyei házi adó, közmunka stb. kirovása felett határoz és mely igen érezhető terhek, a kérdéses legtöbb adófizetőket e qualificatiójuk alapján legérzékenyebben érint?

És bármiképp vesszük is: a vagyontalan választó soha sem táplál valami nagy hajlamot magában arra, hogy a legtöbb adófizetők, tehát a vagyonosok sorából válasszon önmaga helyett bármiféle képviselőt s így megyebizottsági képviselőt is; s így a vagyonosabbak sorsát a vagyontalanokra birtani, mindig annyit tesz nálunk, mint amazok érdekeit mellőzni; más szóval: törvény által kellett amazok érdekeinek a közügyekbeni érvényesítésére biztosítókat nyújtani.

És ezt a jogegyenlőség nevében is így kellett tenni.

Azonban ne elemezzük tovább a proclamációt, hiszen oly dolgok vannak abban elmondva, a mi felett érvelni már késő és meddő is, és nem vélnünk csalódnai, ha kimondjuk, hogy nem annyira a vármegyéken állítólag ejtett jogsérelem, nem annyira a veszélyeztetett közszabadság érdeke az, a mi a kérdéses proklamáció közrebocsajjtására okul szolgált; hanem inkább s talán egyedül az, hogy a balpárti urak a megyei bizottmányban eddig birt uralmukat az új megyében továbbra is fentarhassák s ekként az ezen uralommal járó egyéni érdekeiknek a megválasztandó balpárti bizottmányi tagok szavazattöbbségében kényelmes támaszt nyerjenek.

És végül még egy megjegyzést.

Ha tisztelt ellenfeleink, a balpártiak azt hiszik, vagy elakarják hitetni, hogy az által, ha a megyei bizottmány tagjainak többsége balpárti lesz, az ország sorsára valami alkotmánydöntő befolyást fognak gyakorolni, s hogy a balpárt uralmától föltételeztetik egyúttal a megyei közigazgatás helyessége, jósága is: akkor e hitük merő csalódáson alapszik. Mert a mily igaz az, hogy a baloldali szellemben megalakulandó megyék a fenálló közjogi alapok megváltoztatása vagy módosítására nagyon közvetett vagy tán még ilyenek sem mondható hatással lehetnek: ugy másrészt bizonyos az is, hogy a jó adminisztrációnak a pártszellemmel semmi köze, s így igen téves, sőt kárhóztatandónak tartjuk baloldali ellenfeleink azon lépését, mely szerint ők az új megyei bizottság tagjai megválasztásánál a pártszínezetet veszik irányul s a megyei választó közönséghez ily értelmű felhívást intéztek.

Jelentése

Herrich Károly közlekedési ministeri osztálytanácsosnak a Körös-Berettyó völgyi szabályozási tervek és műveletek megvizsgálása alkalmával tett tapasztalatairól. (Benyújtva b. Wenckheim Lászlóhoz, mint a Körös-Berettyó völgyi szab. közp. igazgató választmány elnökéhez.)

(Folytatás.)

A Fehér-Körös töltéseinek magassága színel az árvizvel, vagy jó részt az alatt van, nincsen koronája — részűje nincs, padkája sehol sem — ha ezen töltések tehát minden évben engedve a víznyomásnak megszakadnának, csak az történnék, mit különben is várni lehet tőlük, — mivel az egész mű közérővel összehányt könnyebb természetű iszapföld, s így feladatának még akkor sem felelhetne meg, ha azon mérvekkel bírnának is, melyekkel eredetileg felépítetteti szándékoltattak — s ha nem csalódom ezen mérvék:

7½ lábas korona szélesség,

3-szoros rézsű vizoldalt,

1½ szoros száraz oldalt és

2½ láb a legmagasabb víz színe feletti magasság voltak. Ezen mérvékből semmi sincs meg. Részemről a 7½ korona szélességet szeretném legalább is még 2 lábbal megtoldani, mivel általán az anyag gyöngébb természetű, és hol a víznyomás haladja a 6 lábat, ott még 1½ öles koronájú padkáknak alkalmazását is elkerülhetlen szükségesnek vélném.

Magát a töltésrendszert illetőleg: a meglévő távolságát a két vonalnak helyesen megállapítottnak találom — mivel ott a Kis-Jenő alatti tért kivéve, hol duzzadás van, továbbá a sokkal csekélyebb nadab- és gyula-varsándi vízemelkedéseket felemelve — az árviz színvonala oly rendes, minőt csak óhajtani lehet — és minőt csak is szerencsésen keresztül vitt átvágások után lehetséges egy folyónál előállítani.

Ha valami kívánatos lenne a töltésvonaloknak rendes átalakítása után, ugy az nem lenne más mint:

1) Rendes gátöröket alkalmazni.

2) A medert szépen tisztán tartani, s a rendes szélességű ártért bozóttól, gáztól, fűzestől tisztán tartva a lefolyásnak útját biztosítani.

Ezen gátöröknek vonala 3- legfeljebb 4000 fo-

lyó öl lenne, s hol csak lehet a töltés mentén célna épített lakokban a helyszínen lakjanak. Megvagyok győződve, hogy rendes gátörökkel az ideai szakadásokból többeket meg lehetett volna kímélni — mintsem ideiglenes — hamarjába a vész idején előrontott felügyelőkkel és örökkel. Ezen társulatnak legalsó része a vári határtól az Uj-Körös és Fekete-Körös már az alsó-gyulai társulat keretéhez tartozik, holott ez épen kiegészítő része a Fehér-Körös aradi társulatnak. Ez alkalmasint azért történik, mivel Békésmegyéhez tartozik a terület, — dacára ennek ezt onnan kikeblezni, s oda csatolni hova tartozik, egy a birtokosságnak mint magának a társulatnak érdekében lenni látom.

2) Fekete Körös.

A mederjavítási munkálatok három átvágásoknak kivételével 14. 18. és 22. sz. alatt itt is tökéletesen végrehajtvák, s azokat az árviz itt is mindenütt anyamedrekké alakította. Az árviz szintoly rendes, hogy az szintén a legjobb sikerrel végrehajtott vonalszabályozás és mederrendezés eredményének tekinthető, s hol rendtelenségek vannak, minők p. o. Bél-Zeréndtől kezdve Antig, mely vonalon a dagály kezdődik s az helyenként közel két lábat teszen a rendes víz felett, ott a meglévő elégtelen mérvű hidak és átvezetek bőven és eléggé indokolják azokat.

A töltésvonalszabályozás itt azonban nem oly szerencsés mint a Fehér-Körösönél, mert míg jobboldalt a vonalszabályozás egészen szabályszerű, addig baloldalt, vagy Aradmegyében a töltésvonalszabályozás egészen rendetlen, mi által főleg jégzajlásoknál a legnagyobb bajra és veszélyre alkalom nyílik. Ezen vonalszabályozást rendezni, azt a kellő távolságra vonni főleg a mindjárt Talpas alatt kezdve régi folyó görbületek területénél, melyek ártérbe hagytak a következő átvágásoknál: 55. 54. 48. 47. 43. 40. 36. 33. 29. 28. 23. 22. ezen pontoknál elkerülhetetlen szükséges a töltésvonalszabályozás a rendes távolságra való visszahelyezése a folyóhoz, különben főleg jégzajlásoknál folytonos árvízveszéllyel fog a vidék küzdeni, ha mindjárt a töltések mérvéi kellőleg előfognak is állíttatni.

(Folytatás a következők.)

Ujdonságok.

+ Az árviz ismét fenyeget. A múlt s e heti szakadatlan esőzések folytán a Körösök ismét oly veszedelmesen kezdenek áradni, hogy a tavalyi állapotok bekövetkezése kezd aggasztani. — A vasúti közlekedés Szalontán tul épen az áradások következtében megszünt, s minden nap várhatjuk a hirt, hogy Szalontáig sem mehetünk, s hogy Csaba felől is nem következik be ez állapot, még semmi biztosítékot sem látunk, és így ismét régi elszigetelt állapotunkba jutunk, a mi bizonyára nem csekély hátrányokkal fog járni. Különben a vasutgátak megrongáltatásának kettős oka — a vállalkozók kellő ismerethiánya és fukarsága, ugy nemkülönb a Körös szabályozási társulatok néhány tagjának megfoghatatlan — mert önkárával járó — részvétlensége annyival inkább megróvandó, mert ha már saját előnyüket és hasznukat nem tartják kellőleg szem előtt, de a nagy közönség hátrányát, s a bekövetkező veszedelem által okozandó kiszámíthatlan károkat figyelembe venni, — mulaszthatlan kötelességük lett volna. A vízszabályozásra e nyáron 20,000 frtnál többet költött megyénk, és a kötelező részvétnak többek részéről történt megtagadása következtében most oda jutottunk, hogy a még be nem végezhetett gátakat a legközelebbi ár elsodorja, s a roppant költség dugába vész.

+ Az omnibuszok siralmas állapotához. A napokban egyik vendégszállító kocsink a főutcán elakadván, egyik lova a nagy erőködés következtében megcsúszva a sárba esett. Ez ugyan még nagyon közönséges dolog, — hanem a ló a sárban megfult, ez már ritkább dolog lenne, ha ugyan a ló nem omnibusz ló, s a hely színe nem városunk főútcaja volt volna.

+ A szünet nélkül szakadó esőzések annyira megnöveszték a vizet, sarat városunk kellő

közepén, a téglából épült járdákon is, hogy a közlekedés mielőbb még a szomszédok közt akadályozva leend. Lehetne biz e paradicsomi állapoton segíteni, csak lenne kinek szólani.

— Az új megyei bizottság tagjainak megválasztása megyénk területén — mint tudva van — e hó 27-én menend végbe. A „pártok“-nak tehát ismét jó alkalma nyílik a mérkőzésre s ez alkalmat ugy látszik derekasan fel is használják; legalább itt Gyulán a megye székvárosában nagy mozgalom uralkodik s a konferenciák bőségesen és nagy buzgalommal tartatnak. Rövid idő mulva meglátjuk eredményét is a sok lótas-futásnak.

— A „Zenészeti Lapok“ írja: a békési jeles dalárdát az egyházi presbyterium felkérte, hogy időnként ünnepélyes alkalmakkor a templomban is közreműködjenek ének-előadásokkal. Eddig ott a nép csak orgona nélkül, egy kántor előéneklése mellett énekelte Sz. Dávid zsoltárait, mi nem mindig felett meg az egyházi éneklés igényeinek. Ennek orvoslása végett, a presbyterium most egy 32 változatu orgonát épített a békési reform. templom számára. A nevezett dalárda ez orgona elkészültével, annak ünnepélyes felavatásakor, fogja először ebbeli működését megkezdeni, mely alkalomra, felkérte e lapok szerkesztőjét, (id. Ábrányi Kornélt) hogy számára orgonakisérettel egy e célra szolgáló eredeti magyar karéneket írjon, ki azt készséggel el is fogadta. A hazai dalegyletek hivatásának teljesen megfelel az ily egyházi ünnepélyekben való részvétel, s óhajtandó volna, hogy mindenütt — hol külön templomi énekkarok nem léteznek — el is foglalják e tért. Mert ez által közvetlenül érintkeznek a néppel s így annak érzelmei nemesítésére is befolyást gyakorolnak.

— A gyulai katolikus olvasóköri múlt vasárnap, e hó 19-én saját helyiségeiben táncmulatságot tartott, melyen dacára a kedvezőtlen időjárásnak, minden osztályból szép számmal jelentek meg, és mely kedélyesen ment végbe.

— M. Berényből Bene Albert ur levelet intézett hozzánk, melyben az ottani járda elhanyagolt állapotáról panaszokodik. A téglá rosz, sok helyt fel van szakgatva, kopott s valóságos kin e járdán végig menni, kivált a mostani lucskos időjárás mellett. Van a községnek saját téglagyára, többféle jövedelmei — ugymond a levél — különben a piaci helypénz, mely kizárólag a járdák fenntartására s a község szépítésére fordítható: ebből lehetne a járdák kijavítását eszközölni. — Ajánljuk e jó szándéku fölszólalást a m.-berényi érdemes előjárók figyelmébe.

— Bécsben folyó évi december 1-től kezdve „Allgemeine Kunstzeitung“ cím alatt, Guttenberg Gusztáv és Goldscheider B. tulajdonossága mellett hetilap fog megjelenni, melyben a művészetek minden ága képviselve lesz, s mely rendes mellékletül rézmetszetű és egyéb képeket fog hozni. Előfizetési ár egy évre 10 frt, félévre 5 frt, mely a kiadóhivatalba: Bécs, IV. Pressgasse 3. küldendő.

— A gyulai iskolai muzeum újabban a következő tárgyakkal gyarapodott, u. m. Szeszler Adolf és fiai, galgóci gőzkötélgyárakban indiai és honi kender s len termékekből gyártott művek igen diszes albumával; — Kis János gyulai lakos M. COMMODVS római császár ezüst, és M. Terézia királyné 1763-ik évi nagyobb magyar réz pénzével; ifju Jancsovcics Pál M. ANTONINVS római császár ezüst; — végre Piczkó Mátyás gyulai tanuló egy 1802-ik évi nagyobb orosz rézpénzzel, és egy 1806-ik évi 5 forintos u. n. fekete bankjeggyel.

— A Katalin napra tervezett táncvivalommal kapcsolatos dalestély a folytonos esőzések miatt nem lévén megtartható arról a n. é. közönség azon hozzáadással tudósíttatik, hogy kedvezőbbre forduló időjárás mellett legközelebb megfog az tartatni. **A rendezőség.**

(Beküldetett.) Elodázhatlan legnemesb kötelemünk lerovásaul sietünk egy szép kegyuri ténnyt közzé tenni, mely e mai világban ritka, mint a fehér holló. Mélt. Wodianer Albert Endröd birtokos-kegyura, lovag és királyi tanácsos ö nagysága legközelebb a múlt és jelen évi árvizek által

sujtott bérlőinek — politikai pártkülönbösg nélkül, atyáskodó kegyurilag — a béreltdíjnak felét engedé vala. Ez oly szép példaadás, mely vonz; oly szép tett, mely Petőfiként: szebben beszél száz-ezer szónál. — Ez alföldünk munkás életének oly szép buzdító jellemvonása, mely bár magán a szokatlanúság és nagyszerűség jellegét viseli, miszerint a méltányost az igazságossal hűn ecseteli élénk; mely munkás és jámbor alföldi magyar népünket buzdítani fogja a nemes iránybani munkálkodásra; azt a népet, melyben nagy lélek lakik, dacolva a sorssal, ádáz szerencsétlenséggel; mely téved, hibáz, de sohasem gyáva; de nem aljasul el; melynek nemes fagy zárul jellemében, de mely a valódi szivesség sugarára felolvad, és szegénységében is — mint a spanyol köznép — gentleman. Epen ezért kívánjuk, miszerint mélt. Wodianer Albert ur ő nagyságának adja meg az Ég azt az egyet, mit kegyes uri családja legóhajtatosabban

remél. Endrődön 1871. nov. 18. *Több hálás endrődi bérlő, földész és iparos.*

Felhívás.

a békésmegyei orvos-gyógyszerész egyesület tagjaihoz.

Miután egyleti közgyűléseinkhez beterveztett pénztárnoki jelentésből kitűnik, hogy több egyleti tag évi járuléka befizetésével hátrányban van, e tekintetben az utóbbi Békésen tartott közgyűlés úgy intézkedett, hogy mindenki f. év utolsó napjág tartozását Szeghalomra Kis Ferenc egyleti pénztárnok urhoz beküldje. Egyletünk csak úgy állhatván fen, s úgy teljesíthetvén az alapszabályokban körvonalazott feladatát, ha a tagok önként vállalt erkölcsi kötelezvényeiket az egyesület iránt minden tekintetben leróvják, azon reményben tétetik közé a felhívás, hogy ez annyival is inkább teljesíttetni fog, mert a tagok évi járuléka az egyesület tulajdo-

nát képezvén, mindaddig míg az egyesület fel nem oszlik, e tulajdonáról szabadon rendelkezik, s nemfizetés esetében a kitűzött határidő után kényszerítve lesz törvényes uton bekövetelni tulajdonát.

A f. é. okt. 30-án tartott közgyűlés megbízásából:

Dr. Hajnal Albert Dr. Lux Jakab
egyl. jegyző. egyl. elnök.

Szerkesztői üzenetek.

H. J. urnak helyben. A küldött cikket, mint nem lapunk keretébe valót, sajnálattal bár — de nem közölhetjük, s az kiadóhivatalunknál átvehető.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Vizsgáljátok s tartsátok meg a jót.

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

2—16 **Dr. Miller mohnövény-nedve.** 123
Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva.
Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Hála- és elismerő irat.
Kellemes kötelességem dr. Miller urnak jeles mohnövény-nedvéért hálás köszönetemet ezenel nyilvánosan kimondani. En ezen nedvet magam és családomnál erős meghűléseknél sikerrel használtam. Bukurest oct. 8. 1870.
Bibesco N. ezredes.

Miller óvbalsama göresök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. apr. 8-áról a növényország leghasznosabb neimeiből a legszorgalmatosabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ismerve, a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorhaj, vérhas, puffadás és kólíka-fájdalmak ellen.

Ezenkívül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek után.
Eredeti, horgonykupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 ft 50. Egy kisebb üveg 80 kr.

Beküldetett.
Önök jeles óvbalsama következtében több éves gyomorhajom, mely már annyira megrosszabbult, hogy semmiféle ételt nem valék képes élvezni és megemészteni, láthatólag javult úgy, hogy biztosan remélem, miszerint elveszettnek hitt egészségemet visszafogom nyerni.
Szíveskedjék ön posta fordultával még 6 üveget küldeni nekem e balsamból. Legörömebb ragadok meg minden alkalmat, hogy a Miller-féle óvbalsamot melegen ajánljam. Fogadjja ön ezennel mélyen érzett háláját — Bukurest 1870. aug. 20.

Lekötelezettje **Karácsonyi Károly**
cs. k. osztr. sóbánya igazg. s az oláhországi techn. sóbánya-kar elnöke.
B.-Csabán csak egyedül Biener Bernát ur kereskedésében kapható.

Egy jó házból való 15—14 éves

FIU

gyakornoknak felvétetik egy tekintélyes fűszerkereskedésbe. — Kivánatos a magyar s német nyelvek ismerete; ki tótul is tud, annak előny adatik.

Tudakozódhatni Schweizer Ferenc vaskereskedő úrnál Gyulán. 125)

200 db. szarvasmarha

vagy 1000 db. juh, jó karban levő istállóban, 100 öl árpaszalma, 70 öl buzaszalma, 20 öl széna és szecska, valamint 200 hold kukurica tarló legelő mellett **kiteleltetésre elfogadtatik a gróf Wenckheim-féle szőlősi pusztán az új majornál.**

Az illető tulajdonosok, azok is, kiknek kevesebb számu barmaik vannak, föl-kéretnek, hogy megkeresésükkel alantirt bérlőhöz forduljanak.

1—3 **Müller Bernárd**
bérlő. 126)

PéNZ

betáblázásra a legkedvezőbb feltételek alatt kapható 500 frttól felfelé bármely összeg erejéig. — Kivánatra haladéktalanul közlöm a feltételeket minden részleteiben.

127)

1—2

Réthy Gyula
Pesten, cukor utca 7-ik szám.

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF isten kegyelméből Ausztria császára, Magyar- Csehország királya stb. stb. — miután nekünk **FIALA JÓZSEF** bécsi illatárus alázattal előnkbe terjeszté, hogy ő lelkiismeretes tudomása szerint, egy

családi hajnövesztő-kenőcsöt

talált fel, úgy elhatáránk magunkat Fiala Jánosnak és örökösének az említett találmányért kizárólagos szabadalmat összes tartományunkban, az 1862. augusztus 14-én kelt szabadalmi feltételek mellett adományozni. stb.

Már 400 év óta fennálló legjobb csalátlan

120)

hajnövesztő szer.

9—12

A haj fenntartására és növesztésére nincs semmi jobb, mint a világszerte ismeretes és híressé lett, az orvosi tekintélyek által megvizsgált, a legfényesb és csudásos sikerrel koronázott. — Ő felsége által szabadalmazott illatos **családi hajnövesztő-kenőcs.**

Melynek rendes használata által a legkopaszabb fej, dus hajzatúvá leend, szürke-, vörös-hajak sötét színt kapnak, erősíti a fejbőrt, eltávolít minden nemü korpa képződményt pár nap alatt, megakadályozza a haj kihullását, a hajnak természetes fényt ad, göndör lesz, és megoltalmazza az ősülestől a legkésőbb korig, egy nagy tégely utasítással együtt 1 frt 40 kr. postai küldéssel 1 frt 50 kr. — **Egyedüli bécsi főraktár.**

FIALA ALAJOS illatárus és szab. tulajdonosnál Bécs IX. Bezirk Pramergerasse, Nro 19. Városi gyógytár Szent-István tér (rég. cs. k. táb. gyógytár.) Pesten: Török József, Prágában: Fürst J. Pólában: Hernig B. Ismét eladók nagy engedésben részesülnek, és minden hazai lapokban közhírré tétetnek.

Megrendeléseknél mindég **családi hajnövesztő-kenőcs** cím alatt kérem a megrendeléseket.